

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2

The 2nd STOU Graduate Research Conference

การมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนใน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

Participation of Students in Environmental Management Related to the Learning and Teaching Activities in Prince of Songkla University, SuratThani Campus

ปิยะมาศ สามสุวรรณ (Piyamas Samsuwan)* สมทิพย์ ดำนัธรวณิช (Somtip Danteravanich)**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลสภาพการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

วิธีการศึกษาที่ใช้ในการวิจัยนี้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถาม สำหรับกลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาทุกชั้นปีและทุกหลักสูตรในปีการศึกษา 2554 จำนวน 3,012 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาได้แก่นักศึกษาจำนวน 97 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบโควตาของแต่ละกลุ่มชั้นปี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาร้อยละ 67 รับประทานอยู่แล้วว่ามหาวิทยาลัยมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม แต่ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความชัดเจนของนโยบายการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง การประหยัดน้ำ ไฟฟ้า และกระดาษเป็นประเด็นหลักที่นักศึกษารับทราบและมีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีต่อการดำเนินการในด้านการใช้น้ำ ไฟฟ้า และการใช้กระดาษจากการเรียนการสอน โดยพบว่านักศึกษาร้อยละ 74, 75, และ 35 มีการปิดก๊อกน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้งาน ช่วยปิดไฟก่อนออกจากห้องบรรยาย และมีการนำเอกสารที่สำเนาแล้วมาใช้ใหม่เป็นกระดาษทดและสมุดจดบันทึกตามลำดับ สำหรับพฤติกรรมหลักที่ก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองทางทรัพยากร ได้แก่ นักศึกษาร้อยละ 30, 17 และ 59 มีการกดชักโครกทิ้งก่อนใช้งานทุกครั้ง มีการปรับอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศในห้องบรรยายสูง/ต่ำกว่า 25 องศาเซลเซียส และมีการสำเนาเอกสารทุกชนิดที่อาจารย์ผู้สอนใช้ตามลำดับ ผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้จะนำไปประเมินร่วมกับผลการศึกษาทางเทคนิคในด้านการใช้ทรัพยากรและพลังงานของมหาวิทยาลัย และนำเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยสีเขียวต่อไป

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม มหาวิทยาลัยสีเขียว การจัดการสิ่งแวดล้อม

* นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ piyamas.sam@gmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

somtip.d@psu.ac.th

Abstract

This survey study was aimed to investigate the situation of participation of students on environmental management related to learning and teaching activities in Prince of Songkla University, SuratThani Campus.

The methodology of this study was utilization of questionnaires to collect data. The target population of this study was all students in academic year of 2554 with the numbers of 3,012 students. The sample used to collect data was 97 students that were obtained by quota sampling from each student year level. The data analysis was conducted by using frequency, percentage, mean as well as standard deviation.

The results showed that 67% students were already known that university has established environmental policy. But theirs opinion level on the clarity of the environmental policy of the university was determined to be at middle levels. Those policies were on the environmental aspects of water, energy and paper saving. Also the students mainly participated in such aspects that related from learning and teaching. It was found that 74 %, 75% and 35% of them participated to turn off the water tap after use, to turn off the lights before leaving the lecture room and to reuse the single-used paper as test papers and lecture note, respectively. For behaviors affected to that resources consumption efficiency, it was found that 30%, 17% and 59% of the students had the behavior to flush the toilet before use, to adjust temperature of air conditioner in the lecture room to below/or higher than 25 °C, and to copy of all documents that assigned by the teachers, respectively. The results obtained in this study will be used in combination to evaluation with the technical study results on the resources and energy utilization in the university and use further to determine the measures used toward for green university development.

Keywords: Participation, Green university, Environmental management

บทนำ

ปัจจุบันกระแสการตื่นตัวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ได้กลายเป็นประเด็นกดดันของสังคมโลก มีผลให้องค์กรต่างๆต้องดำเนินกิจกรรมภายใต้ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ไม่เพียงในภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นแหล่งก่อมลพิษที่สำคัญเท่านั้น ในระดับองค์กรหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆที่ไม่ใช่อุตสาหกรรม ซึ่งการดำเนินกิจกรรมมีผลต่อการใช้ทรัพยากร มวลสารและพลังงาน ก็เป็นเหตุทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เกิดของเสียและมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมได้เช่นเดียวกับภาคอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันซึ่งมีกิจกรรมการดำเนินการหลัก คือ กระบวนการจัดการศึกษา อันประกอบด้วย การดำเนินการเรียนการสอน การสนับสนุนทางห้องปฏิบัติการ การสนับสนุนทางบริการการศึกษา การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และการใช้สื่อเทคโนโลยีอุปกรณ์ต่างๆ ภายใต้การดำเนินการดังกล่าวย่อมมีการใช้ทรัพยากรและพลังงานในองค์กร เช่น การใช้กระดาษ วัสดุสารเคมีวัสดุสำนักงาน การใช้พลังงานในรูปไฟฟ้าและเชื้อเพลิง ตลอดจนการใช้น้ำ เป็นต้น การบริหารจัดการศึกษาในเชิงรุกอันนำสู่มหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะเป็นการบริหารจัดการศึกษาที่คำนึงถึงการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพแล้ว การบริหารจัดการที่ลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว นับเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญ โดยสามารถทำให้มหาวิทยาลัยพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมหรือ มหาวิทยาลัยสีเขียว (green university) ได้ การพัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็น green university กำลังเป็นเรื่องที่ดำเนินการอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน โดยหลายมหาวิทยาลัยได้มีการนำมาปรับใช้ เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นการเพิ่มภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถาบัน ดังเช่น Alshuwaikhat และ Abubakar (2008) ได้กล่าวถึงความหมายและแนวคิดของ green university ไว้ว่า หลายมหาวิทยาลัยมีการนำคำว่า green มาใช้ แต่ในหลากหลายความหมายและนิยามเพื่ออธิบายถึงแนวคิดการพัฒนา เช่น green campus, green building, eco-urbanism, green urbanism และ high performance building เป็นต้น ในขณะที่วิธีการที่นำไปสู่การปฏิบัติก็ยังมีความแตกต่างกันในแต่ละมหาวิทยาลัย ในปัจจุบันหลายมหาวิทยาลัยได้ใช้แนวคิดเหล่านี้มาดำเนินการ โดยเฉพาะแนวคิด green building ซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อลดการใช้พลังงาน มวลสาร การเกิดของเสียและของเสียอันตราย และเพื่อส่งเสริมการเริ่มต้นในการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ความยั่งยืน (campus sustainability) และในทศวรรษที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยหลายแห่งได้ริเริ่มนำเอาวิธีการและการปรับปรุงมาใช้ดำเนินการเพื่อรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุโรป อเมริกา แคนาดา รวมทั้งออสเตรเลีย เอเชีย อเมริกาใต้ และแอฟริกา ซึ่งมีหลายแนวคิดที่นิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย อาทิ green university, green building, ISO 14001 และ EMAS (Simkins and Nolas, 2004) นอกจากนี้ Lukman และคณะ (2009) ได้ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมเพื่อการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย Maribor เป็นแนวทางในการพัฒนาสู่ green university โดยกิจกรรมที่นำมาพิจารณา คือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการใช้งานอาคารเพื่อการเรียนการสอนแบบบรรยาย ได้แก่ การก่อสร้างอาคาร การใช้งานอาคาร การซ่อมบำรุง การใช้น้ำ การใช้ไฟฟ้า และการใช้เครื่องทำความร้อนภายในตัวอาคาร กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในแต่ละวัน ได้แก่ การใช้กระดาษ และการทิ้งขวดน้ำพลาสติก จากการศึกษาพบว่าประเด็นสำคัญที่ก่อให้เกิดผลกระทบสูงสุด มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงสุด คือการก่อสร้างและใช้งานอาคาร และการใช้เครื่องทำความร้อนในตัวอาคาร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

การเป็นมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการ โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนได้อย่างแท้จริงนั้น นอกจากองค์กรต้องมีวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการแล้ว ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของนักศึกษาและบุคลากรของแต่ละมหาวิทยาลัยก็นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการนำสู่ความสัมฤทธิ์ผลได้

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตสุราษฎร์ธานีนับเป็นองค์กรการศึกษาที่มีขนาดเล็ก เป็นองค์กรที่มีการปรับตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้หลักการของการบริหารแบบรวมศูนย์บริการประสานภารกิจ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี, 2554) จึงเป็นองค์กรที่มีศักยภาพที่จะใช้เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประเด็นปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบขององค์การศึกษาที่มีการคำนึงถึงการลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ อันสามารถพัฒนาสู่การเป็น green university ต่อไป ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จึงได้ใช้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ศึกษา อนึ่งข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ ของการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในด้านการร่วมดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัย ย่อมเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญที่คณะผู้บริหารสามารถนำมาใช้พิจารณาเพื่อกำหนดมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยได้ต่อไป รวมทั้งนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทางเทคนิคด้านการใช้ทรัพยากรและพลังงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ซึ่งจะช่วยให้เกิดการสนับสนุนการดำเนินการที่มีความร่วมมือของระบบสังคมของมหาวิทยาลัย อันนำไปสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริง และเป็นโอกาสในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเชิงรุกขององค์กรสู่ต้นแบบการเป็น green university ได้ต่อไปรายงานวิจัยฉบับนี้ ได้รายงานผลการศึกษามีส่วนร่วมของนักศึกษาในการจัดการ สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี โดยคาดหวังว่าผลการศึกษาจะนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ระบบทางสังคมและประเมินร่วมกับผลการศึกษาทางเทคนิคในด้านการใช้ทรัพยากรและพลังงานของมหาวิทยาลัย และนำสู่การเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยสีเขียวต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อให้สามารถประมวลสภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานีในมิติทางด้านสังคมจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2554 ซึ่งมีจำนวนประชากรนักศึกษารวม 3,012 คน (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี, 2554) ในการดำเนินการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 คน วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณของ Taro Yamane (อ้างในบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2535) มีสูตรคือ $n = \frac{N}{(1+Ne^2)}$ โดยที่ n คือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง N คือขนาดของประชากรและ e คือค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

(ในที่นี้ให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 90% และกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบโควตา (quota sampling) โดยการเทียบเป็นสัดส่วนประชากรของแต่ละคณะและแต่ละชั้นปี การศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ (1) ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ (2) การรับรู้และความตระหนักของนักศึกษาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ส่วนที่ (3) พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรและพลังงานของนักศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และ ส่วนที่ (4) ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการลดการเกิดของเสียจากการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาสู่การเป็น green university ลักษณะแบบสอบถามเป็นการสอบถามโดยให้ผู้ตอบเลือกตอบตามหัวข้อต่างๆที่กำหนดขึ้น รวมทั้งการเลือกตอบโดยระดับความคิดเห็นในลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (likert scale) ที่มี 5 ระดับ (เลือกตอบคะแนน 1-5 ซึ่งมีความหมายดังนี้ 5 เห็นด้วยมากที่สุด 4 เห็นด้วยมาก 3 เห็นด้วยปานกลาง 2 เห็นด้วยน้อย และ 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด)

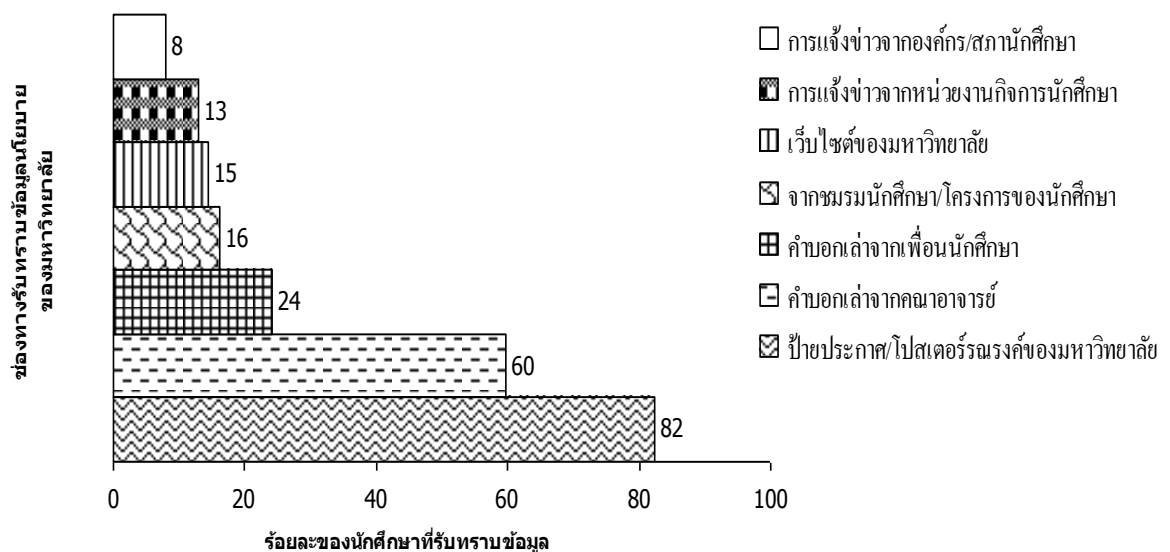
แบบสอบถามได้ถูกออกแบบให้มีเนื้อหาที่สามารถรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนถึงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน โดยครอบคลุมถึงประเด็นนโยบายวิธีการดำเนินการ เงื่อนไขด้านเทคนิค เงื่อนไขของกฎระเบียบหรือข้อจำกัดต่างๆ โดยร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น มีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญช่วยพิจารณาปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้ หลังการทดลองใช้ได้มีการนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลในช่วงเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2554 ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์และแปลผลทางสถิติ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามได้นำมาวิเคราะห์โดยนำผลคะแนนระดับความเห็นที่เป็นค่าเฉลี่ยมาพิจารณาและคำนึงถึงค่าอัตราภาคพื้น ซึ่งเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลความหมายมีดังนี้ค่าเฉลี่ยในช่วง 4.21 - 5.00 หมายถึงเห็นด้วยในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยในช่วง 3.41 - 4.20 หมายถึงเห็นด้วยในระดับมากค่าเฉลี่ยในช่วง 2.61 - 3.40 หมายถึงเห็นด้วยในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยในช่วง 1.81-2.60 หมายถึงเห็นด้วยในระดับน้อย และค่าเฉลี่ยในช่วง 1.00 - 1.80 หมายถึงเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด นอกจากนี้ได้ทำการเสนอแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เพื่อให้เกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมมากขึ้น

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งนักศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ในคณะต่างๆ ตามสัดส่วนซึ่งกำหนดไว้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61 และเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 35 และมีอายุมากกว่า 20 -23 ปี คิดเป็นร้อยละ 58 นอกจากนี้พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 33 มีรายได้ที่ได้รับต่อเดือนมากกว่า 4,000-5,000 บาท และเป็นนักศึกษาที่พักอาศัยอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยคิดเป็นร้อยละ 66 ซึ่งจะเห็นได้ว่านักศึกษาผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ใช้ชีวิตการศึกษาเต็มเวลาในมหาวิทยาลัยและมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและการพัฒนาของมหาวิทยาลัยมาเป็นระยะเวลาพอสมควร

2. การรับรู้และความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับนโยบายหรือกิจกรรมการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านสิ่งแวดล้อมผลการศึกษพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 67 ระบุว่ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานีมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมโดยประเด็นหลัก 3 ลำดับแรกที่ได้รับทราบ ได้แก่ การประหยัดน้ำ การประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงและไฟฟ้า และการประหยัดกระดาษ โดยคิดเป็น ร้อยละ 83 75 และ 52 ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่านักศึกษาร้อยละ 64 ได้รับทราบถึงนโยบายและโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆของมหาวิทยาลัยจากสื่อต่างๆ โดยนักศึกษาที่ได้รับทราบร้อยละ 82 ระบุว่าทราบจากป้ายประกาศ/โปสเตอร์ณรณรงค์ของมหาวิทยาลัย รองลงมา นักศึกษาร้อยละ 60 ระบุว่าทราบจากคำบอกเล่าของคณาจารย์ และนอกจากนี้นักศึกษาระบุว่าได้รับทราบจากคำบอกเล่าของเพื่อนนักศึกษา จากชมรม/โครงการของนักศึกษา และจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 24 16 และ 15 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 1

สำหรับผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาค่อนนโยบายและแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานีในด้านต่างๆ พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้ (1) มหาวิทยาลัยมีความชัดเจนด้านนโยบายการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08, S.D. = 0.79$) (2) มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10, S.D. = 0.77$) (3) มหาวิทยาลัยมีการแจ้งประชาสัมพันธ์นโยบายหรือโครงการด้านสิ่งแวดล้อมให้นักศึกษาและบุคลากรได้ทราบอย่างต่อเนื่องในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06, S.D. = 0.92$) แสดงดังตารางที่ 1

ภาพที่ 1 ร้อยละของนักศึกษาที่ได้รับทราบข้อมูลนโยบายสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยจากช่องทางต่างๆ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อต้นนโยบายและแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัย

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1. มหาวิทยาลัยมีความชัดเจนด้านนโยบายการพัฒนาสิ่งแวดล้อม	3.08	0.79	เห็นด้วยปานกลาง
2. มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง	3.10	0.77	เห็นด้วยปานกลาง
3. มหาวิทยาลัยมีการแจ้งประชาสัมพันธ์นโยบาย/โครงการด้านสิ่งแวดล้อมให้นักศึกษาและบุคลากรได้ทราบอย่างต่อเนื่อง	3.06	0.92	เห็นด้วยปานกลาง

และผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับมากในประเด็นที่นักศึกษาเข้าร่วมกับกิจกรรมด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย คือ (1) การประหยัดพลังงานไฟฟ้า (2) การประหยัดการใช้น้ำ (3) การใช้กระดาษอย่างประหยัด และ (4) การรักษาความสะอาดซึ่งผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่มหาวิทยาลัยได้มีการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม และระดับความเห็นของนักศึกษาที่เห็นว่าตัวนักศึกษาเองได้มีการเข้าร่วมกับกิจกรรมด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ แสดงดังตารางที่ 2

และผลการศึกษา พบว่านักศึกษาได้ให้ความเห็นว่า ที่ผ่านมามาตรการ/กิจกรรม/นโยบายในด้านสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยที่ควรมีการเร่งรัดในการปรับปรุงและเร่งการพัฒนา แสดงดังตารางที่ 3 ซึ่งประเด็นที่นักศึกษามีความเห็นมากที่สุดว่าต้องเร่งพัฒนาคือ การรักษาความสะอาด และการรับแจ้งซ่อมและซ่อมแซมด้านการทรุดโทรมของห้องเรียน และระดับความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับหน่วยงาน/บุคลากรที่ต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย เพื่อให้การพัฒนาเกิดประสิทธิผล พบว่าระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อทุกภาคส่วนที่ต้องรับผิดชอบการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกับกิจกรรมด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1.การประหยัดไฟฟ้า	3.52	1.00	เห็นด้วยมาก
2.การประหยัดการใช้น้ำ	3.51	0.97	เห็นด้วยมาก
3.การปรับปรุงภูมิทัศน์/ปลูกต้นไม้ในสถาบัน	3.27	1.12	เห็นด้วยปานกลาง
4.การคัดแยกขยะ recycle	3.26	1.04	เห็นด้วยปานกลาง
5.การใช้กระดาษอย่างประหยัด	3.60	0.97	เห็นด้วยมาก
6.การประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิง	3.38	1.05	เห็นด้วยปานกลาง
7.การใช้สารเคมี/วัสดุการทดลองที่มีประสิทธิภาพ	3.29	1.08	เห็นด้วยปานกลาง
8.การรักษาความสะอาด	3.68	0.92	เห็นด้วยมาก
9.การแจ้งต่อมหาวิทยาลัยเพื่อให้เกิดการซ่อมแซมเมื่อมี ปัญหาการรั่วไหลของน้ำจากจุดต่างๆ	3.34	1.09	เห็นด้วยปานกลาง
10.การแจ้งซ่อมด้านการทาสีทรมของห้องเรียน	3.27	1.07	เห็นด้วยปานกลาง

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับมาตรการ/กิจกรรม/นโยบายในด้านสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
ที่ควรมีการเร่งรัดในการปรับปรุงและเร่งการพัฒนา

ประเด็นที่ต้องพัฒนา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1.การประหยัดไฟฟ้า	4.06	0.99	เห็นด้วยมาก
2.การประหยัดการใช้น้ำ	4.00	1.04	เห็นด้วยมาก
3.การปรับปรุงภูมิทัศน์/ปลูกต้นไม้ในสถาบัน	4.17	1.01	เห็นด้วยมาก
4.การคัดแยกขยะ recycle	4.20	0.91	เห็นด้วยมาก
5.การใช้กระดาษอย่างประหยัด	4.07	0.98	เห็นด้วยมาก
6.การประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิง	3.99	1.00	เห็นด้วยมาก
7.การใช้สารเคมี/วัสดุการทดลองที่มีประสิทธิภาพ	4.08	0.98	เห็นด้วยมาก
8.การรักษาความสะอาด	4.32	0.92	เห็นด้วยมากที่สุด
9.การรับแจ้งและการซ่อมแซมเมื่อมีปัญหาการ รั่วไหลของน้ำจากจุดต่างๆ	4.18	0.97	เห็นด้วยมาก
10.การรับแจ้งซ่อมและการซ่อมแซมด้านการทาสี ทรมของห้องเรียน	4.22	0.95	เห็นด้วยมากที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหน่วยงาน/บุคลากรที่ต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินงานด้านการจัดการ
สิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

บุคคล/หน่วยงาน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
ผู้บริหารระดับวิทยาเขตสุราษฎร์ธานี	4.43	0.86	เห็นด้วยมากที่สุด
ผู้บริหารระดับคณะ/สาขาวิชา/หลักสูตร	4.38	0.87	เห็นด้วยมากที่สุด
หน่วยสนับสนุนด้านบริหารจัดการนักศึกษา	4.34	0.90	เห็นด้วยมากที่สุด
หน่วยงานสนับสนุนด้านอาคารสถานที่	4.43	0.88	เห็นด้วยมากที่สุด
องค์การนักศึกษา	4.35	0.98	เห็นด้วยมากที่สุด
ชมรมนักศึกษา	4.36	0.96	เห็นด้วยมากที่สุด
อาจารย์ผู้สอน	4.36	0.94	เห็นด้วยมากที่สุด
ตัวนักศึกษาเอง	4.49	0.82	เห็นด้วยมากที่สุด

สำหรับประเด็นระดับความเห็นของนักศึกษาต่อมาตรการการใช้กระดาษที่ประหยัด แสดงดังตารางที่ 5 พบว่านักศึกษามีความเห็นระดับมากในมาตรการลดการใช้กระดาษการจากเรียนการสอนโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และในประเด็นที่มาตรการดังกล่าวช่วยให้ทำงานได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นและสามารถช่วยให้นักศึกษาประหยัดค่าใช้จ่ายในการถ่ายเอกสาร/ค่าวัสดุการเรียนการสอนได้มากขึ้น แต่สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ทุกวิชาจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนในรูปแบบไฟล์เอกสาร พบว่านักศึกษามีระดับความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้นักศึกษายังมีระดับความเห็นในระดับมากกว่ามหาวิทยาลัยยังมีความไม่พร้อมในการเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อลดการใช้กระดาษ ด้วยยังมีข้อจำกัดด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์/ระบบเชื่อมต่อที่ไม่ดีพอหรือไม่สมบูรณ์

3. พฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและพลังงานจากการเรียนการสอน
ผลจากการศึกษาพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ต่อการใช้ทรัพยากรและพลังงานจากการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ การใช้พลังงานไฟฟ้า การใช้น้ำ และการใช้กระดาษ พบว่านักศึกษาได้มีการใช้ทรัพยากรและพลังงานดังกล่าวในกิจกรรมต่างๆ จากการที่มาเรียนในมหาวิทยาลัย โดยมีพฤติกรรมการใช้ที่ก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองและการมีส่วนร่วม ดังนี้

3.1 การใช้พลังงานไฟฟ้า พบว่าส่วนใหญ่ นักศึกษามีการใช้พลังงานไฟฟ้าจากการที่ต้องมาเรียนในมหาวิทยาลัย จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้คือ (1) กิจกรรมการเรียนในห้องบรรยาย (2) การใช้คอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และ (3) การใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัวเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยคิดเป็นร้อยละ 93 60 และ 67 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้และการมีส่วนร่วมในการประหยัดไฟฟ้าของนักศึกษา พบว่านักศึกษาร้อยละ 76 ช่วยปิดไฟก่อนออกจากห้องบรรยาย และร้อยละ 64 ได้ช่วยปิดเครื่องปรับอากาศก่อนออกจากห้องบรรยาย ทั้งนี้การปรับอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศในห้องเรียนบรรยายสูง/ต่ำกว่า 25 องศาเซลเซียส และการไม่ปิดไฟหลังออกจากห้องบรรยาย เป็นพฤติกรรมหลักที่ก่อให้เกิดความสิ้นเปลือง โดยพบว่านักศึกษาที่มีพฤติกรรมนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

คิดเป็น ร้อยละ 16 และ 13 ตามลำดับ นอกจากนี้ จากการพิจารณาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ในด้านการไม่นิ่งดูดาบในการช่วยการประหยัดไฟฟ้า พบว่า นักศึกษาร้อยละ 14 และร้อยละ 9 หากผ่านห้องเรียนที่ไม่มีการเรียนการสอนแต่เห็นว่าไฟฟ้า หรือเครื่องปรับอากาศเปิดอยู่ จะช่วยปิดทันที

ตารางที่ 5 ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อมาตรการการใช้กระดาษที่ประหยัด

ประเด็นความเห็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
1. นักศึกษาเห็นด้วยกับมาตรการลดการใช้กระดาษจากการเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัย	3.52	0.86	เห็นด้วยมาก
2. นักศึกษาคิดว่าการลดกระดาษจากการเรียนการสอนโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยช่วยให้นักศึกษาทำงานสะดวกได้รวดเร็วยิ่งขึ้น	3.46	1.02	เห็นด้วยมาก
3. นักศึกษาคิดว่าการลดกระดาษจากการเรียนการสอนโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยช่วยให้นักศึกษาสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการถ่ายเอกสาร/ค่าวัสดุการเรียนการสอนได้มากขึ้น	3.49	0.98	เห็นด้วยมาก
4. นักศึกษาเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้ทุกรายวิชาจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนในรูปแบบไฟล์เอกสาร	3.39	0.94	เห็นด้วยปานกลาง
5. นักศึกษาคิดว่ายังมีความไม่พร้อมในการใช้ระบบการเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อลดการใช้กระดาษด้วยมีข้อจำกัดด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์/ระบบเชื่อมต่อไม่ดีพอ/ไม่สมบูรณ์	3.59	0.98	เห็นด้วยมาก

3.2 การใช้น้ำ พบว่า นักศึกษามีการใช้น้ำจากการมาเรียนในมหาวิทยาลัยจาก (1) กิจกรรมการเข้าห้องน้ำ (2) การล้างมือ และ (3) การล้างรถ คิดเป็นร้อยละ 97 80 และ 40 ตามลำดับ โดยพฤติกรรม/การปฏิบัติตนของนักศึกษาด้านการใช้น้ำที่มีและไม่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย (1) การปิดก๊อกน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 75(2) ทุกครั้งที่เข้าห้องน้ำจะต้องกดชักโครกทิ้งก่อนใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 30(3) ต้องปิดก๊อกน้ำแทนผู้อื่นเสมอ คิดเป็นร้อยละ 17 (4) เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะล้างมือ คิดเป็นร้อยละ 13 และ (5) เปิดน้ำแรงสุดเมื่อใช้น้ำ คิดเป็นร้อยละ 10

นอกจากนี้ นักศึกษา ร้อยละ 32 ได้ระบุว่า พบจุดรั่วไหล/รั่วซึมของน้ำก่อนข้างบ่อโดยเฉพาะในห้องน้ำ ทั้งนี้ นักศึกษาร้อยละ 6 ระบุว่า เคยแจ้งซ่อมเมื่อพบว่าก๊อกน้ำและชักโครกมีน้ำไหลตลอดเวลา

3.3 การใช้กระดาษ ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมในการเรียนที่นักศึกษาต้องมีการใช้กระดาษ ได้แก่ (1) การถ่ายสำเนาเอกสารสำหรับการเรียนบรรยาย และ (2) การพิมพ์เอกสารรายงาน คิดเป็นร้อยละ 93 และ ร้อยละ 80 ตามลำดับ ซึ่งนักศึกษาลำดับส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 39 มีค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการสำเนาเอกสารและพิมพ์งานจากการเรียน ในสัดส่วนร้อยละ 3-5 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของนักศึกษา เมื่อพิจารณาพฤติกรรมใช้กระดาษของนักศึกษา พบว่านักศึกษาร้อยละ 59 สำเนาเอกสารทุกชนิดที่อาจารย์ผู้สอนใช้สอน มีนักศึกษาเพียงร้อยละ 21 และ ร้อยละ 12 เท่านั้น ที่เลือกสำเนาเอกสารเฉพาะเอกสารประกอบคำบรรยาย และพยายามไม่ใช้กระดาษแต่จะเก็บข้อมูลแบบไฟล์ และใช้งานด้วยคอมพิวเตอร์แทนนอกจากนี้พบว่านักศึกษาร้อยละ 35 มีการนำเอกสารที่ถ่ายเอกสารหน้าเดียวมาใช้ใหม่ เช่น ใช้เป็นกระดาษทด/สมุดจด คำบรรยายและนักศึกษาร้อยละ 28 จะทำสำเนาเอกสารในลักษณะ 2 หน้าสำหรับการเรียนรู้และนำไปสู่การให้ความสำคัญกับการลดปริมาณการใช้กระดาษภายในมหาวิทยาลัย นักศึกษาร้อยละ 65 ระบุว่าตนเองมีต้นแบบการเรียนรู้จากบุคคลและหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาในกลุ่มนี้ ร้อยละ 92 ระบุว่าต้นแบบมาจากการดำเนินการของคณาจารย์ นักศึกษาร้อยละ 35 ระบุว่าต้นแบบมาจากการดำเนินงานของคณะวิชา และนักศึกษาร้อยละ 24 ระบุว่าต้นแบบมาจากการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษา นอกจากนี้นักศึกษาร้อยละ 19 ระบุว่าต้นแบบมาจากการดำเนินการของฝ่ายสนับสนุนวิชาการ

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต สุราษฎร์ธานี พบว่านักศึกษาลำดับส่วนใหญ่ ร้อยละ 67 รับผิดชอบอยู่แล้วว่ามหาวิทยาลัยมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม แต่จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความชัดเจนของนโยบายการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่นักศึกษาเห็นว่าควรมีการเร่งรัดปรับปรุงและพัฒนาใน 4 ประเด็นที่นักศึกษามีคะแนนความเห็นตามลำดับมากที่สุด ได้แก่ การรักษาความสะอาด การรับแจ้งซ่อมและซ่อมแซมด้านการทาสีทาสีของห้องเรียน การคัดแยกขยะรีไซเคิล และการรับแจ้งและซ่อมแซมเมื่อมีปัญหาเรื่อง การรั่วไหลของน้ำจากจุดต่างๆ ทั้งนี้ นักศึกษาร้อยละ 32 ได้ระบุว่า พบจุดรั่วไหล/รั่วซึมของน้ำก่อนข้างบ่อโดยเฉพาะในห้องน้ำ และระดับความพึงพอใจต่อ มาตรการ และความคิดเห็นต่อการดำเนินงานที่ผ่านมาในการรับแจ้งซ่อมและการซ่อมแซมเมื่อมีปัญหาการรั่วไหลของน้ำจากจุดต่างๆ ในปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ นักศึกษายังได้มีการสะท้อนความเห็นด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย โดยเห็นว่าการประชาสัมพันธ์นโยบาย ให้รับทราบอย่างทั่วถึง การดำเนินการที่ต่อเนื่อง ตลอดจนการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อมของสถาบัน ยังอยู่ในระดับปานกลาง จึงเป็นประเด็นที่คณะผู้บริหารระดับวิทยาเขตจำเป็นต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนให้เกิดขึ้น และสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักศึกษาซึ่งมองว่าผู้บริหารระดับวิทยาเขต สุราษฎร์ธานี เป็นผู้ที่จะทำให้การดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี เกิดประสิทธิผลมากที่สุด นอกเหนือจากตัวนักศึกษาเองและหน่วยงานสนับสนุนด้านอาคารสถานที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

การรับรู้ นโยบายและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ของนักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นการรับทราบมาจากช่องทางสื่อที่เป็นโปสเตอร์ สติกเกอร์ และป้ายประกาศต่างๆ รวมถึงคำบอกเล่าของคณาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้เนื่องจากภายในมหาวิทยาลัยได้มีป้ายประกาศ ซึ่งกลุ่มนักศึกษาได้ร่วมกันจัดทำขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการประหยัดไฟฟ้า การประหยัดน้ำ ที่ติดให้เห็นเด่นชัดในบริเวณต่างๆ และมาจากคำบอกเล่าของคณาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะด้านการประหยัดกระดาษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่าต้นแบบที่สำคัญในการสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดการรับรู้ และมีพฤติกรรมการใช้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการใช้กระดาษของนักศึกษาร้อยละ 80 มาจากการพิมพ์รายงานส่งอาจารย์ ดังนั้นหากอาจารย์ผู้สอนมีการกำหนดลักษณะการใช้กระดาษและช่วยปลูกฝังการใช้กระดาษให้มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน รวมถึงชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการลดการเกิดของเสีย จะช่วยเพิ่มช่องทางการรับรู้ให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจและความตระหนักในการใช้ทรัพยากรกระดาษอย่างประหยัดได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถช่วยให้นักศึกษาประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้กระดาษในการเรียนลงได้

พฤติกรรมการใช้ทรัพยากรในการเรียนและการมีส่วนร่วมของนักศึกษา โดยภาพรวมจะพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรจากการที่ต้องมาเรียน ทั้งพฤติกรรมที่เป็นการมีส่วนร่วมในการประหยัดทรัพยากรและพลังงานของมหาวิทยาลัย และพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุให้เกิดการสิ้นเปลืองทรัพยากร ซึ่งการใช้ไฟฟ้าพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมการประหยัดพลังงาน เช่น การปิดไฟ เครื่องปรับอากาศและสวิตช์ที่ประตูต่างๆ ก่อนออกจากห้องบรรยาย และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการสูญเสีย/สิ้นเปลืองพลังงาน อย่างไรก็ตามประเด็นการปรับอุณหภูมิของเครื่องปรับอากาศในห้องให้ต่ำกว่า 25 องศาเซลเซียสนั้น อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากเครื่องปรับอากาศในบางห้องเรียนมีอายุการใช้งานนานและมีความเย็นไม่เพียงพอสำหรับการใช้น้ำ พบว่านักศึกษา ร้อยละ 72 ปิดก๊อกน้ำทุกครั้ง เมื่อไม่ใช้งาน ซึ่งนับเป็นพฤติกรรมที่ดี แต่จากการศึกษาพบว่านักศึกษายังมีพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุให้เกิดความสิ้นเปลือง เช่น การเปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้ขณะล้างมือ และทุกครั้งที่เราเข้าห้องน้ำต้องกดชักโครกทุกครั้งก่อนใช้งาน ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคล และอาจมีสาเหตุที่เกิดจากความไม่สะอาดของห้องน้ำ สำหรับการใช้กระดาษพบว่านักศึกษามีการสำเนาเอกสารการเรียนจำนวนมาก และส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการสำเนาเอกสารทุกชนิดตามที่อาจารย์ผู้สอนใช้ นอกจากนี้ แม้ว่านักศึกษาจะเห็นด้วยกับมาตรการการลดการใช้กระดาษโดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยในการเรียนการสอนทุกรายวิชา และเห็นด้วยว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์ จะช่วยให้นักศึกษาทำงานได้ สะดวกรวดเร็วและยังประหยัดค่าใช้จ่ายด้วยก็ตาม แต่ทั้งนี้ยังเห็นว่ามหาวิทยาลัยยังมีความไม่พร้อมในการใช้ระบบดังกล่าว โดยอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และระบบการเชื่อมต่อยังไม่เพียงพอและไม่ดีพอ นอกจากนี้พฤติกรรมการสำเนาเอกสารในลักษณะ 2 หน้า และการนำเอกสารที่สำเนาแล้วไปใช้เป็นการคัดลอกหรือสมุดจด เป็นพฤติกรรมที่ดี ซึ่งมหาวิทยาลัยควรนำมาใช้ในการกำหนดเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับการส่งเสริมการประหยัดการใช้กระดาษและลดของเสียที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่านักศึกษามีพฤติกรรมต่างๆ ในการช่วยเหลือดูแลหรือตรวจสอบปัญหาการสูญเสียพลังงาน และการสิ้นเปลืองทรัพยากร เช่น การช่วยปิดไฟ เครื่องปรับอากาศ หรือสวิตช์ที่ประตูต่างๆ ในห้องเรียนที่เปิดทิ้งไว้โดยไม่มีคนอยู่ หรือไม่มีผู้เรียน การช่วยปิดก๊อกน้ำที่เปิดทิ้งไว้ หรือแจ้งซ่อมแซมเมื่อพบจุดรั่วไหลของน้ำ แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่เป็นจิตสาธารณะ อันเกิดจากความตระหนักของนักศึกษาเอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่มหาวิทยาลัยสีเขียว โดยให้ครอบคลุมทุกประเด็น ตลอดจนส่งเสริมการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมโดยนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดอบรมหรือให้ความรู้แก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริมโครงการ/กิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเกิดความตระหนักในการมีส่วนร่วมด้านการจัดการและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
3. ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลปริมาณการใช้ทรัพยากรและการเกิดของเสียของมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรและนักศึกษาในมหาวิทยาลัย รวมถึงมีการรณรงค์หน่วยงานต้นแบบซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ
4. สถาบันควรมีการรับฟังความคิดเห็นหรือรับแจ้งแก้ไขปัญหา ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัย จากนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เวทีนักศึกษา กล้องรับฟังความคิดเห็นหรือเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาเพื่อใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2535) “ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์” กรุงเทพฯสามเจริญ พานิช.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี(2554) “เกี่ยวกับ ม.อ. สุราษฎร์ธานี”
[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:<http://www2.surat.psu.ac.th/index.php?name=aboutus> [10 มกราคม 2555]
- Alshuwaihat,M. H. and Abubakar, I. (2008). An integrated approach to achieving campus sustainability: assessment of the current campus environmental management practices, Journal of Cleaner Production. 16, 1777-1785.
- Lukman, R., Tiwary, A. and Azapagic, A. (2009). Towards greening a university campus: The case of the University of Maribor, Slovenia. Resources, Conservation and Recycling. 53, 639–644.
- Simkins, G. and Nolan, A. (2004) “Environmental management system in universities. Occasional paper for the environmental association for universities and colleges” (EAUC).